

ΕΘΝΙΚΟΣ ΔΡΥΜΟΣ: ΥΒΡΙΣ ΚΑΙ ΝΕΜΕΣΙΣ (Ιούλιος 2007)

Συγγραφέας: ΚΙΜΩΝ ΧΑΤΖΗΜΠΙΡΟΣ

Το δάσος είναι πλούσιο οικοσύστημα και πολύτιμος ανανεώσιμος φυσικός πόρος. Προσφέρει ξυλεία και άλλα αναντικατάστατα υλικά αλλά επίσης ζωτικές υπηρεσίες, όπως προστασία από διάβρωση και πλημμύρες, ρύθμιση του υδρολογικού κύκλου και του τοπικού κλίματος, είναι καταφύγιο άγριων φυτών και ζώων και αποθηκεύει διοξείδιο του άνθρακα. Το δάσος δίπλα σε μια τσιμεντούπολη χαρίζει επιπλέον μοναδικούς χώρους περιβαλλοντικής αναψυχής και επαφής με τη φύση σε ταλαιπωρημένους κατοίκους.

Ένας Εθνικός Δρυμός, πέρα από την αξία του ως δάσους, συνιστά μια εξαιρετική φυσική οντότητα, λόγω της ποικιλίας και της σπανιότητας χλωρίδας και πανίδας, της πληρότητας του οικοσυστήματος, του υπέροχου φυσικού τοπίου. Οι δέκα ελληνικοί Εθνικοί Δρυμοί, που έχουν κηρυχτεί από το 1938 μέχρι το 1974, αποτελούν το κόσμημα και τον πυρήνα προστασίας της φύσης.

Η παρουσία Εθνικού Δρυμού σε απόσταση λίγων χιλιομέτρων από μια μεγαλούπολη είναι σπάνια τύχη. Οι κάτοικοί της μπορούν να απολαύσουν μοναδικές ευκαιρίες διεξόδου σε ένα αυθεντικό φυσικό περιβάλλον. Ένας τέτοιος Εθνικός Δρυμός προστατεύεται ως κόρη οφθαλμού. Ωστόσο, η αυτονόητη αυτή αρχή παραβιάστηκε στην Ελλάδα του 2007.

Πριν από μερικά χρόνια, η πυροπροστασία των ελληνικών δασών ανατέθηκε στην Πυροσβεστική Υπηρεσία. Επρόκειτο για μια θετική εξέλιξη, δεδομένου ότι διαθέτει πολύ καλό εξοπλισμό και εκπαίδευση για την καταπολέμηση της φωτιάς, διέπεται δε από πνεύμα αυταπάρνησης. Υπήρχαν όμως και αρνητικές πλευρές, που έπρεπε να είχαν αντιμετωπιστεί. Το Πυροσβεστικό Σώμα είναι ανθρωποκεντρικό, λειτουργεί με προτεραιότητα την προστασία του ανθρώπου, αλλά επίσης των περιουσιών και των υποδομών. Επιπλέον, οι γνώσεις του μέσου πυροσβέστη για τα χαρακτηριστικά της βλάστησης, τους δρόμους, τα μονοπάτια και γενικώς τα μυστικά του δάσους είναι αμελητέες. Σε αντίθεση με τους δασικούς, δεν ξέρει καλά ούτε αγαπά με πάθος το δάσος. Επομένως, για να αξιοποιηθούν οι δυνατότητες της

Πυροσβεστικής μέσα στα δάση, θα έπρεπε το κουμάντο κατά την πυρκαγιά να ασκείται αποκλειστικά από την έμπειρη Δασική Υπηρεσία. Η υπαγωγή της έκτακτης αυτής κατάστασης στην άμεση αρμοδιότητα του Πρωθυπουργού θα έλυνε πιθανές εμπλοκές λόγω ιεραρχίας.

Η καταστροφή των δυο τρίτων του Εθνικού Δρυμού της Πάρνηθας είναι δυστυχώς ανεπανόρθωτη μεσοπρόθεσμα, επειδή η φυσική αναγέννηση του έλατου σε δύσκολες κλιματικές και εδαφικές συνθήκες θα είναι σχεδόν αδύνατη. Οι ευσεβείς πόθοι της κυβέρνησης και κάποιες πρόχειρες κουβέντες δεν μπορούν να αποκρύψουν το μέγεθος της απώλειας. Η καταστροφή όμως δεν ήταν αναπόφευκτη. Υπήρχαν πολλά κατάλληλα σημεία και άφθονος χρόνος για αποτελεσματική άμυνα κατά της πυρκαγιάς. Ωστόσο, ο πυροσβεστικός μηχανισμός, υπακούοντας σε άλλες προτεραιότητες, πάλεψε για να σώσει κυρίως τις υποδομές και όχι τα έλατα. Βάσει πολιτικών εντολών, οι γραμμές μεταφοράς της ΔΕΗ αποτέλεσαν το βασικό αντικείμενο προστασίας. Ο φόβος πολιτικού κόστους από μια ενδεχόμενη διακοπή ηλεκτρικού κατέληξε στην απώλεια του Εθνικού Δρυμού.

Την ίδια στιγμή, χιλιάδες ανέμελοι κάτοικοι της Αθήνας εξαντλούσαν κάθε διαθέσιμη εφεδρεία ηλεκτρικού ρεύματος, αντιμετωπίζοντας τον καύσωνα με εντατική χρήση κλιματιστικών και, ταυτόχρονα, με ανοιχτά παράθυρα. Η απουσία ορθολογισμού στη χρήση της ενέργειας και οποιουδήποτε πνεύματος εξοικονόμησης αποτέλεσε ηθικό αυτουργό της συντελεσθείσας καταστροφής, ενώ ρόλο ακούσιου εμπρηστή έπαιξαν ενδεχομένως οι κακοδιατηρημένες γραμμές μεταφοράς ηλεκτρισμού.

Όλα όμως εδώ πρέπει να πληρώνονται, και μάλιστα από τον ρυπαίνοντα, σύμφωνα με τις διεθνείς μας υποχρεώσεις. Τα κρατικά κονδύλια που ανακοινώθηκαν είναι υποπολλαπλάσια των αναγκών. Αποκατάσταση δεν σημαίνει μόνο αντιπλημμυρικά έργα, απλή αναδάσωση και παρεμπόδιση της δόμησης στα καμένα. Για να ξαναδημιουργηθεί το ελατοδάσος του Δρυμού χρειάζεται μακρόχρονη πλήρης προστασία από τη βόσκηση και άλλες απειλές, επιμελημένη αναδάσωση με κατάλληλη πρόδρομη βλάστηση για σκίαση και στη συνέχεια, φυτεύσεις ελάτης και συνεχής φροντίδα επί 15-20 χρόνια. Το κόστος μιας ολοκληρωμένης παρέμβασης θα υπερέβαινε τα 200 εκατομμύρια ευρώ. Δεν θα ήταν δίκαιο να επιβαρύνει εν μέρει τους υπαίτιους; Η διεκδίκησή του, π.χ. από τη ΔΕΗ Α.Ε. και τους σπάταλους πελάτες της,

Νόμος και Φύση

Αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία για το περιβάλλον και την αειφόρο ανάπτυξη
<https://nomosphysics.org.gr>

θα ικανοποιούσε ένα μέρος της βουβής οργής των πολιτών και θα συνιστούσε χρήσιμη παρακαταθήκη για το μέλλον αλλά και θαρραλέα πράξη περιβαλλοντικής δικαιοσύνης.

Το άρθρο δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα «ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ» στις 14 Ιουλίου 2007, σ. 10.